

יום ירושלים

ירושלים – עיר שחוורה לה ייחדי

עיצוב עיתון קיר ירושלמי

מטרה:

- הרחבת הידע על ירושלים ב מגוון נושאים.
- עיצוב קישוט קיר סביבה נושא ירושלים.

חומרים:

לכל קבוצה:

- חצי פוליגל חתוך לאורכו (מומלץ שחור)
- רביע גליון בריסטול בצלע קלף – מעוצב מראש (ראה נספח)
- טוש שחור, טוש זהב וכסף
- شرطוטים של מבנים ירושלמיים (ראה נספח)
- מקורות מידע ותמונה בנוסחים הנבחרים (ראה נספח)
- חומר יצרה: טושים, ניירות זהב וכסף, דבק ומספרים
- לחיבור הפוליגלים: מחורר, חבל/חותם זהב

מהלך הפעולות:

הפעולות מתבצעת בקבוצות. כל קבוצה עוסקת בנושא אחד ומקבלת: חצי פוליגל שחור, דף קלף מעוצב (בגודל 3A), חומר יצרה וכתיבה וכמו כן את חומר המידע והתמונות הקשורות לנושא הקבוצה.

על כל קבוצה לעצב את חצי הפוליגל שלה:

- עליה ל凱ט באזור המסומן מראש מבנים אופייניים של ירושלים על ידי צביעה, גזירה והדבקה של הדגמים הנתונים.
- כל קבוצה תבחר מחומר המידע שקיבלה קטע שייצג את הנושא שלה. הקטע הנבחר ייכתב בצורה נאה על גבי הקלף וישלים את הפוליגל. מומלץ להיעזר במחשב, להקליד ולהדפיס את הקטע הנבחר.
- כל קבוצה תציג את הנושא שלה בפני כולם. כדאי שהמדריך יוסיף פרטים במידת הצורך.

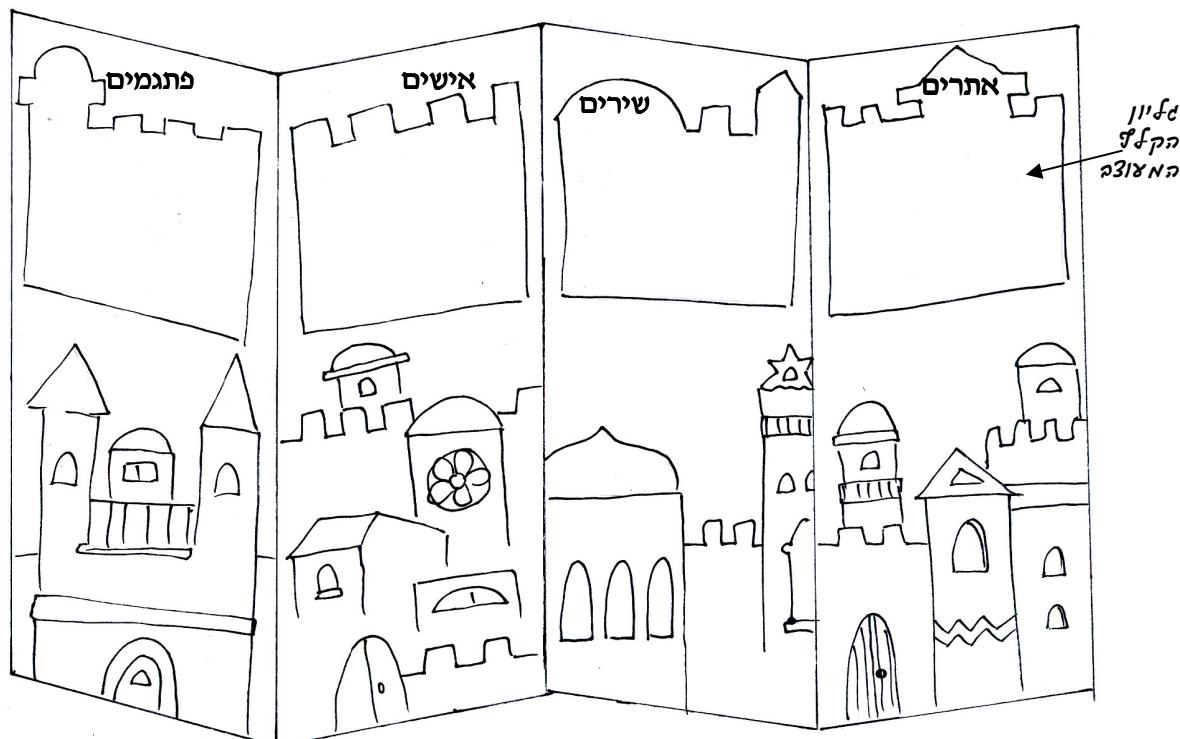
פירוט הנושאים:

מתוך אוסף שירי ירושלים
תמונה אטרים מרכזיים ופרטי מידע עליהם
תמונה האישים ומידע עליהם
רשימת הפתגמים
תמונה ופרטי מידע
תמונה הסמל והסבירים על מרכיביו

שיר
אתרים
אנשים
פתגמים
מוסדות מרכזיים
סמל העיר

לסיום, נאחד את כל חלקי הפוליגל. נחויר ונחבר בחוט זהב.
וכך תתקבל לה העיר שחברה לה ייחדיו...

דוגמא ללוח המתkeletal בסוף הפעילויות:

מעל פסגת הר הצלופים

מילים: אביגדור המאירי, לחן: עממי

מעל פסגת הר הצלופים
ашתחווה לך אפיהם
מעל פסגת הר הצלופים
שלום לך ירושלים
אלפי דורות חלמתי עלייך
לראות לךות באור פניך

ירושלים ירושלים
האר פניך לבנך
ירושלים ירושלים
מחורבותיך אבניך

מעל פסגת הר הצלופים
اشתחווה לך אפיהם
מעל פסגת הר הצלופים
שלום לך ירושלים
באלפי ברכות ה' ברוכך
מקדש מלך עיר מלוכה

ירושלים ירושלים
אני לא אוזע מפה
ירושלים ירושלים
יבוא המשיח יבוא

לך ירושלים

מילים: עמוס אטינגר

לך ירושלים, בית חומות העיר
לך ירושלים, אור חדש יאיר.

בליבנו, בליבנו רק שיר אחד קיים
לך ירושלים, בין ירדן וים.

לך ירושלים, נוף קדומים והוד
לך ירושלים, לך רזים וסוד.

בליבנו, בליבנו...

לך ירושלים, שיר נשא תמיד
לך ירושלים, עיר מגדל דוד.
בליבנו, בליבנו...

שירי ירושלים:

ירושלים של זהב

מילים ולחן - נעמי שמר

אור הרים צלול כין וריח אורנים
ニישא ברוח הערבים עם קול פעמוניים
ובתרdemת אילן ואבן שבוייה בחולמה
העיר אשר בدد יושבת ובליבה חומה

ירושלים של זהב ושל נחושת ושל אור
הלא לכל שיריך אני כינור

איכה יבשו בורות המים, כיכר השוק ריקה
ואין פוקד את הר הבית בעיר העתיקה
ובמערות אשר בסלע מיללות רוחות
ואין יורד אל ים המלח בדרך יריחו

ירושלים של זהב...

אך בבואי היום לשיר לך ולך לקשר
כתרים
קטונתי מצער בניך ומחרון המשוררים
כי שمر צורב את השפטים כנסיקת שרפ
אם אשכחך ירושלים אשר כולה זהב

ירושלים של זהב...

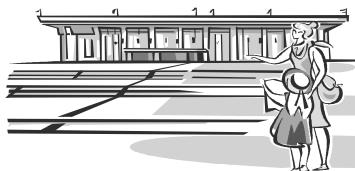
חזרנו אל בורות המים, לשוק ולכיכר
שופר קורא בהר הבית בעיר העתיקה
ובמערות אשר בסלע אלפי שימושות
זורות
נשוב נרד אל ים המלח בדרך יריחו

ירושלים של זהב...

שבחי ירושלים

מילים: מהמקורות

שבחי ירושלים את אד- ני
הלי אלהיך ציון.
כי חזק בריחי שעריך
ברך בניך בקרבר.
הלי, הלי אלהיך ציון.

אתרים בירושלים:

הכותל המערבי: הינו חלקו המערבי של קיר התמך שהקיף את הר הבית בסוף תקופת בית שני, אשר נחשב למקום מקודש ביותר ליהודים. היום הכותל משמש כבית הכנסת העממי, בו נערכים מאות של מוניינים במהלך כל יום.

הר הרצל: הוא הר המתנשא לגובה של 834 מטר וממוקם במערב ירושלים. על ההר ממוקמים מספר מוסדות לאומיים בהם חלقت קברו של בנימין זאב הרצל, בית הקברות הצבאי הראשי של מדינת ישראל, חלقت גודלי האומה (חלקה קבורה ממלכתית לגודלי המנהיגים של מדינת ישראל) וחלقت ראשי התנועה הציונית.

מגדל דוד: הוא הינו שנייתו למצודה אשר הגנה במשך מאות שנים על העיר ירושלים. המצודה נמצאת במקום הגבוה ביותר בעיר העתיקה וממגדל הגובה שבה נשקפת העיר במלוא הודה. במהלך ההיסטוריה שימשה המצודה כמרכז מרכזי בהגנת העיר והן כמרכז שליטוני וצבאי. כיום היא משמשת כמוזיאון לתולדות ירושלים ואטר תיירות מריהיב ביופיו. השוב לצין כי דוד המלך כלל לא בנה את המגדל והוא ניבנה מלכתחילה כצריח של מסגד.

שוק מחנה יהודה: הוא שוק מזון הממוקם בין רחובות יפו ואגריפס בשכונת מחנה יהודה בירושלים ומשמש כשוק המרכז בעיר. בסוף שנות התשעים הוא שופץ וкорה לכל אורכו. השוק נודע בצלבונו ורובה וזכה לעדנה רבה בימי בחירות או נוהגים לבקר במקום פוליטיקאים רבים. השוק גם נודע כמנוע האוהדים של קבוצת הcadogel בית"ר ירושלים.

מאה שערים: שכונה חרדית בירושלים, הממוקמת בקרבת מרכז העיר והעיר העתיקה. בתיה השוכנה נבנו, מטעמי ביטחון, כך שהקירותיהם החיצוניים יוצרם מעין חומה רציפה המקיפה חצר פנימית גדולה, אליה ניתן להיכנס דרך מספר שערים שנקבעו באוטה חומת בתים. את השערים נהגו לסגור עם רדת הלילה ולפתחו שוב עם בוקר.

גבעת התהומות: היא מוצב ירדני במורה ירושלים, שהיה מאתר הלחימה הקשים בקרבות מלחמת ששת הימים. בשנת 1975 נחנך בגבעת התהומות אטר ההנצחה, שבו נשמר חלק מהמוצב שהיה במקום, והוקם בו מוזיאון להנצחת הלוחמים.

איסיים:

דוד המלך

לפני כ – 3000 שנה קבע דוד המלך את ירושלים כעיר מלוכה, כמרכז המדיני, הכלכלי, המנהלי והרוחני-דתי. עם העברת ארון הברית לירושלים הפכה העיר למרכז עבותה ה' בארץ ובעולם. ירושלים הייתה לעיר המשפט והצדקה. קביעה זו הפכה את ירושלים מעיר בלתי חשובה, במקומם כמנט נידח בכנען, לעיר החשובה ביותר בתולדות עם ישראל.

שלמה המלך

שלמה המלך בנו של דוד המלך בנה את בית המקדש הראשון בירושלים ובימיו הגיעו ממלכת ישראל המאוחדרת לשיאה לפי המקרא. שלמה עיצב את דמותה של ירושלים כמרכז דתי וללאומי. דוד הכנין בימיו את היסודות לבניית בית המקדש, אבל הוא עצמו לא ביצע מלאכה זו והשאירה לבנו שלמה. שלמה עיצב את דמותה של ירושלים כמרכז דתי וללאומי, כעיר מלוכה וכמרכז המנהלי של הממלכה.

משה מונטיפיורי

שבע פעמים ביקר מונטיפיורי בארץ ישראל. ביקורים אלה הניעו אותו לנסות ולהכניס שינויים במצבם של היהודים בארץ – ולא להסתפק בתרומות בלבד. במיוחד פעל לשיפור המצב בירושלים: הוא הקים בה מרפאה ובית מרקחת, ואף שלח רופא לעיר. כמו כן סייע בהקמת בית דפוס בירושלים, ויסד בה בית מלאכה. בשנת 1860 הקים את "משכנות שאננים" השכונה הראשונה מוחוץ לחומות. שכונה זו נקראה על שמו – שכונת "ימין משה".

טדי קולק

מראה המודרני של ירושלים של היום קיים הרבה בזכות מאמצי ראש העיר לשעבר שלו – טדי קולק. הוא עמל על פיתוח העיר מבחינה כלכלית, תרבותית, חברתית ובהתאם למטרודה כעיר הבירה של ישראל. בשנת 1965 נבחר קולק לתפקיד ראש העיר של ירושלים. הוא שרת בתפקיד זה במשך 28 השנים הבאות.

משה דיין

משה דיין נולד בדגניה. החל את פעילותו ב"הגנה" בגיל צעיר. היה נוטר במאורעות תרצ"ז. היה מפקד צה"ל בגדות ירושלים והוא שותף לפעולות המדינית שהביאה להסדר בחזית זו. ב – 1948 מונה דיין למפקד גזרת ירושלים ובתפקיד תפקידו זה ניהל את המומ"ם עם המלך עבדאללה ונציגו.

פתרונות

1. "אם אשכחך ירושלים תשכח ימני"
2. עשרה קבין של יופי ירדו לעולם. תשעה מהם נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולם.
3. שישו את ירושלים גילו בה, גילו בה כל אהבה.
4. ירושלים הרים סביב לה.
5. ירושלים של זהב ושל נחושת ושל אור הלוא לכל שיריך אני כינור.
6. על חומותיך עיר דוד הפקודתי שומרים, כל היום וכל הלילה.

מוסדות מרכזיים

הכנסת

הכנסת היא הרשות המחוקקת במדינת ישראל. בכנסת מכהנים 120 נציגים נבחרים הנקראים חברי הכנסת, אשר נבחרים בבחירה ייחסות לכהונה בת ארבע שנים. מאז הקמת המדינה מחוקקת הכנסת את חוקיה והוא תפקידה המרכזי.

הרבות הראשית

הרבות הראשית לישראל היא המוסד הרבני העליון במדינת ישראל וכוללת את בית הדין הרבני הגדול ומערכת השולחת על מינוי רבנים ודרינים, התקנות תקנות, הפעלת מערכת הקשרות ועוד. הרבות הראשית הייתה אחראית להקמתם של בתי דין דתיים בכל עיר, שתפקידם היה לדון בענייני אישות, ושים בהם כערוכה עליה. תפקיד זה נותר בעינו גם מאז הקמה מדינת ישראל.

מווזיאון ישראל והיכל הספר

מווזיאון ישראל הוא המוזיאון הגדול והחשוב בישראל. שוכן בגבעת רם בירושלים. והוא אחד מבין עשרת המוזיאונים הגדולים ביותר בעולם. מצויים בו אוספים בתחום הארכיאולוגיה, האתנוגרפיה, היזודיקה, אמונות ישראלית ואמנות העולם.

האוניברסיטה העברית

האוניברסיטה העברית בירושלים היא האוניברסיטה הראשונה שהוקמה בארץ ישראל. האוניברסיטה היא כיום בין המובילות בישראל, והוצאה מהוקמה אונשי שם בכל תחומי החיים. בסגל האוניברסיטה מודعين זוכי פרס נובל. לאוניברסיטה שני קמפוסים עיקריים, האחד על הר הצופים, השני בגבעת רם. שני קמפוסים משניים, בהדסה עין כרם וברחובות, וגם מעברה לביולוגיה ימית באילת.

יד ושם – רשות הזיכרון לשואה ולגבורה

יד ושם הוא מוסד להנצחת זכר השואה שהוקם בשנת 1953 על ידי מדינת ישראל בעקבות חוק מיוחד של הכנסת – "חוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם". יד ושם שמה לה למטרה להנציח את זיכרון השואה ולהנחלת לדורות הבאים. כדי שזענות השואה ומוראותיה לא יישכחו לעד. לשם כך היא עוסקת בהנצחה ובתיעור של מאורעות השואה, באיסוף חפצים ומסמכים, בגביית עדויות על השואה ופרסומן, באיסוף שמות הנספים בשואה והנצחתם, במחקר ובחינות.

סמל העיר ירושלים

את סמל עיריית ירושלים מרכיבים שלושה חלקים:

- עליה הזית – מסמלים שלום וגם את עצי הזית הנפוצים באזורה.
- חומות ירושלים – חומת העיר העתיקה שנבנתה על ידי האימפריה העות'מאנית במאה השש עשרה
- אריה – מוצג בתוכה כסמלו של שבט יהודה ויוחר מאוחר גם כסמלת של ממלכת יהודה. ירושלים הייתה בירתו של שבט יהודה ומלכת יהודה ומכאן הניגע האריה לסמל עיריית ירושלים.

